

Preek over Handelingen 2,42: Geloofsgemeenschap is levensgemeenschap

Voorzang: Psalm 92, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Psalm 92, 3 – 6 – 8

Leefregels

Zingen: Gezang 129, 3 en 4

Genadeverkondiging

Zingen: Gezang 365

Gebed om het licht van de Geest

Zingen: Kinderlied 52 (Luid klokjes klingelingeling...)

Schriftlezing: Deuteronomium 15,7-11 en Handelingen 2,36-47

Zingen: Gezang 62, 2 en 3

Verkondiging

Zingen: Gezang 217 (A.F. Troost, Zingende Gezegend; mel. Ps. 116)

God zij geloofd! Hier zijn wij in zijn naam,
dit is zijn huis, Hem willen wij aanbidden.
De hemel stelt een tafel in ons midden,
de Vader wenkt, Hij roept ons hier tezaam.

Hier is de Schrift geopend neergelegd,
hier is het boek dat vol is van Gods daden.
Hier klinkt zijn stem, zijn oordeel, zijn genade,
hier zingt een lied de lof Hem toegezegd.

Hier is het water, hier stroomt de Jordaan:
uw schuld is weg, uw zonden zijn vergeven!
Gij zijt gedoopt, door hoger licht omgeven,
om onbevlekt de vreugde in te gaan!

Hier zal voldoende brood voorhanden zijn,
hier wordt de wijn in stromen ons geschonken.
Vier hier de bruiloft, word van vreugde dronken!
De gastheer schenkt de allerbeste wijn.

God zij geloofd! Hem is dit huis gewijd,
de plaats waar Hij zijn vaderhart wil tonen,
totdat de bruidegom bij ons komt wonen –
dan is de kerk zijn bruid in eeuwigheid!

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Psalm 149, 1. 2 en 5

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Vorige week werden we door Johannes de Doper weggeroepen naar de woestijn.

En hij stelde ons voor de indringende vraag wat eigenlijk de woestijn is.

Is dat die plek waar niets groeit en bloeit?

Die plek van ontbering en afzien?

Of is dat misschien de plek waar wij leven?

Waar de mensen steeds dichter op elkaar wonen.
Waar trotse geldpaleizen tot de hemel reiken.
En waar een goed draaiende economie het sleutelwoord schijnt voor een ideale samenleving.
Wat is de echte woestijn?

Dat was een ontvullende vraag om het nieuwe jaar mee te beginnen.
Maar het was verrassend om te horen dat Johannes ons niet naar zijn woestijn riep.
Hij stuurde ons terug naar de plek waar we leven en werken.
Om daar mens te zijn voor Gods aangezicht.
Om mens te zijn in verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor elkaar.
Om samen de woestijn – ónze woestijn – te laten bloeien als een roos.

Dat lijkt onbegonnen werk.
Is het u opgevallen op die foto van de stadwoestijn?
Dat kleine kerkje temidden van al die hoge gebouwen?
Het valt helemaal in het niet bij die monumentale bouwwerken.
Totaal overvleugeld en weggedrukt.
Een typische symboliek.

Onbegonnen werk?
Maar het werk is al begonnen!
Nee, niet door ons.
Maar door Hem die het Hoofd is van de kerk.
En haar fundament.
En haar bouwmeester, haar architect.
Jezus Christus, het Lam van God dat de zonden wegneemt.
En daarmee de boeien die het volk van God gebonden houden.

Na Lucas 3 lezen we nog eens weer Handelingen 2.
U weet dat Lucas, de schrijver van het derde evangelie, ook de schrijver is van Handelingen?
Aan Theofilus, wie dat ook geweest mag zijn, worden beide boeken opgedragen.
En op het verslag van de woorden en daden van Jezus Christus volgt het verslag van de woorden en daden van de kerk, die het lichaam van Christus is.
Na de kruisdood en de opstanding blijkt het verhaal gewoon door te gaan.

Wat moet dat voor Lucas een bijzondere bezigheid zijn geweest.
Om zich zo in die geschiedenissen te verdiepen.
Om bijvoorbeeld het verhaal van Johannes de Doper te vertellen in Lucas 3.
En dan later het verhaal van de eerste gemeente in Handelingen 2.
Door in de afgelopen weken achter elkaar met die beide hoofdstukken bezig te zijn, vielen mij de parallellen op tussen die beide verhalen.
In de eerste plaats zijn het beide doopverhalen.
In de tweede plaats wordt in beide verhalen de vraag gesteld: *Wat moeten wij doen?*
In de derde plaats klinkt in beide verhalen een dringende oproep tot bekering.
In de vierde plaats is in beide verhalen sprake van het aanbod van vergeving.

Tegelijk is er sprake van een fundamenteel verschil.
Johannes de Doper wijst heen naar wat nog staat te gebeuren.

Namelijk de doop met Geest en met vuur door Hem die na hem komt.
Maar Petrus mag terugverwijzen naar wat is gebeurd.
Het is Pinksteren geweest.
De Heer van de kerk heeft zijn Geest uitgestort.
Het werk van vernieuwing is begonnen.
De volgelingen van Christus hebben het louterende en reinigende vuur van zijn kracht mogen ervaren.
En ieder die zich laat dopen mag ook die kracht verwachten.

En dan – wat Lucas dan vertellen mag.
Volgens mij heeft hij zich daar al op verheugd toen hij Luc. 3 schreef.
Dat het er ook van gekomen is.
Dat het inderdaad geboren is – dat volk dat leeft zoals God het wil.
De gemeente die een echte gemeenschap is.
Het lichaam van Christus dat bewogen is door liefde en mededeelzaamheid.
Geweldig!

Nu waren er inmiddels alweer enkele tientallen jaren voorbijgegaan toen Lucas dit allemaal schreef.
Dat eerste begin van de gemeente in Jeruzalem was al weer verleden tijd.
De eerste geestdrift van de jonge kerk is dan alweer bekoeld.
Er is alweer sprake van conflicten en spanningen en scheuringen.
De kerken krijgen steeds meer te maken met tegenstand en vijandigheid.
En dat werd oorzaak van moedeloosheid en teleurstelling.
Als minderheid tegen de stroom in moeten roeien valt niet mee.

Lucas heeft net als andere schrijvers in de Bijbel daar tegenin geschreven.
Hij heeft de gelovigen moed in willen spreken.
Aan willen sporen om vast te houden aan het geloof.
Vast te blijven houden aan het leven uit geloof.
En met het oog daarop heeft Lucas voor de gemeente, voor wie hij schreef, het leven van de eerste christelijke kerk voor ogen geschilderd.
Lucas was er van overtuigd: de herinnering aan wat toen gebeurde kan nieuwe krachten opwekken, een nieuwe geestdrift doen ontvlammen.
Die herinnering kan motiveren die situatie opnieuw in leven te roepen.

Lucas slaat a.h.w. het fotoalbum van de eerste kerk op.
En hij zegt: *Weet je nog hoe het allemaal is begonnen?*

Ik heb wel eens gehoord dat hulpverleners bij een stuk lopend huwelijk dat ook wel eens vragen aan de beide echtgenoten.
Haal jullie trouwalbum nog eens voor de dag.
En kijk eens naar jullie zelf op die dag dat je elkaar voor je hele leven trouw beloofde.
Kun je je nog iets terughalen van de gevoelens die je toen voor elkaar had?
Wat voelde je toen voor elkaar?
En waar is dat nu gebleven?

Lucas doet eigenlijk precies het zelfde.
Het is niet zo gebleven als het toen was in die eerste wittebroodstijd.
Maar zo is het wel begonnen.

Alleen moeten we er wel op een goede manier mee omgaan.
Maken we van die herinneringen een onbuigzaam harnas.
Zeggen we: het moet precies als toen.
Want dan pas komt het ook met ons weer goed.
Of zeggen we: ja, dat was toen.
Maar ja, zoiets laat zich nu eenmaal niet op commando herhalen.

Beide reacties zijn verkeerd.
Het verhaal van Lucas is niet bedoeld ons in een ijzeren harnas te persen.
Het moet precies zo als toen en niet anders.
Het is ook niet bedoeld als slechts een mooie herinnering aan een tijd die toch niet meer terug komt.

Maar het is een levendig portret dat heimwee oproept.

Bijvoorbeeld dat de gemeente in Jeruzalem zo groeit.

Er komen dagelijks mensen bij.

Daar zijn geen grote wervingsacties voor nodig of enorme evangelisatiecampagnes.

Ze hoeven niet met allerlei opgeleukte samenkomsten gelokt te worden.

Maar ze merken dat die gemeente iets echt heeft.

Er is een aanstekelijke blijdschap en warmte.

Daar komen ze op af.

God brengt hen er bij.

Hij wekt hun verlangen, zodat de mensen gaan zeggen:

Ik kan niet zeggen dat er met mijn leven zo vreselijk veel mis was.

Het ging me bepaald niet slecht.

Maar het belangrijkste – ja, dat ontbrak er toch aan.

En dat heeft die gemeente van Christus me duidelijk gemaakt.

Oké, onze eigen gemeente kent ook nog steeds groei.

Maar dat is toch niet het algemene beeld van de kerk in Nederland.

Er lopen nog steeds enorm veel mensen de kerk uit.

En vergis u niet: ook wij verliezen mensen.

Met name jongeren, die nog wel een tijdlang meelopen.

Maar op een gegeven moment laten ze het afweten.

Als ze op kamers gaan en naar een andere plaats verhuizen, dan haken er nogal wat af.

Daarom is het goed naar dit portret uit het fotoalbum van de eerste gemeente te kijken.

En ons af te vragen: *Wat zijn de impulsen die ons gemeentelieven nodig heeft?*

Impulsen die ook ons persoonlijk zo verrijken dat we zeggen: Het loont de moeite bij de kerk te horen!?

Lucas noemt, zoals we ook een vorige keer al zagen, vier dingen.

Ze bleven trouw aan het onderwijs van de apostelen

de gemeenschap

het breken van het brood

de gebeden.

Dat zijn de vier pijlers, waarop het gebouw van de eerste gemeente rustte.

De vier dragende krachten die dat gebouw stutten.

Allereerst die trouw.

Ze bleven trouw.

Ze bleven volhardden, lezen we in een andere vertaling.

Trouw – dat is waar het in de kerk om draait.

De kerk leeft er van dat mensen op elkaar aan kunnen.

Dat mensen trouw de taken vervullen, die ze op zich genomen hebben.

Dat is wat mensen vandaag meer en meer nodig hebben en ook zoeken.

Want in onze samenleving heerst een gevoel van onzekerheid.

Als het gaat om veiligheid en zorg en levensonderhoud weten velen niet meer waar ze op aan kunnen.

Met haar trouw weerspiegelt de gemeente iets van Gods wezen.

Want God is trouw.

Wat Hij belooft dat doet Hij zeker.

Jaar in, jaar uit zegent hij de aarde dat ze koren en vruchten voortbrengt.

Genoeg voor al haar bewoners.

Aan Hem ligt het niet dat ondanks de rijkdom van zijn schepping nog zoveel mensen honger hebben.

De eerste gemeente blijft allereerst trouw aan het onderwijs van de apostelen.

De kerk is allereerst een leergemeenschap.

Ja, dat moet ze vooral zijn als ze groeien wil.

Het onderwijs uit de Schrift houdt de Heer levend onder ons.

Telkens opnieuw moeten we het horen hoe Jezus de armen gelukkig prijst.

En de vredesstichters.

En de reinen van hart.

Hoe Hij gegeten heeft met uitgestoten.

Hun een kans gaf voor een nieuw begin.
Hoe Hij allen aanpakte die hard en zelfbewust een waardensysteem belichaamden, dat de mensen niet dient.
Hoe Hij zich aan het kruis liet spijkeren voor de zonden van deze wereld.
In die prediking bewijst Jezus zich tot op vandaag de Levende.
Waar dit vandaag verkondigd wordt gebeuren tekenen en wonderen.
Want Jezus werkt door.
Het onderwijs van de apostelen – dat is geen droog leersysteem.
Maar het is de levende stem van de Heer, die zo in ons midden is.
Het gaat om oude teksten.
Maar ze komen tot leven en hebben de kracht ons om te vormen.

Dat wordt duidelijk in de tweede pijler van het gemeenteleven.
Lucas vertelt:

Allen die het geloof hadden aanvaard, bleven bijeen en hadden alles gemeenschappelijk. Ze verkochten al hun bezittingen en verdeelden de opbrengst onder degenen die iets nodig hadden.

Delen en elkaars nood lenigen.
Met Christus gemeenschap hebben betekent met elkaar gemeenschap hebben.
Het onderwijs van de apostelen geeft de liefde van Christus door.
En die liefde is niet maar een mooi en warm gevoel.
Maar ze is een concrete ervaring.
Aan Christus deelhebben brengt tot het delen van wat jou eigen is.
De gemeente kan geen geloofsgemeenschap zijn zonder ook levensgemeenschap en hulpgemeenschap te zijn.
En dat is voelbaar tot in de portemonnee.
Dat betekent niet dat allen evenveel behoren te bezitten.
Maar het betekent wel dat ieder erover moet nadenken in hoeverre dat wat we aan geld en goed bezitten anderen tot zegen zal zijn.
Eigendom schept verplichtingen.
Wie Christus toebehoort is bevrijd van de boeien van zijn bezit.
Zo komen middelen vrij om anderen in nood, dichtbij en veraf, te helpen.
Dan groeit de bereidheid tot het brengen van offers.
We mogen ons gelukkig prijzen dat we leven in een land met een goed sociaal vangnet.
Maar het vertoont steeds meer gebreken.
We horen regelmatig berichten over nieuwe armoede.
Over voedselbanken waar velen het van moeten hebben.
Dat vraagt van ons als gemeente om alert te blijven waar we binnen of buiten onze kring behulpzaam kunnen zijn met alles wat wij hebben.
Geloofsgemeenschap is hulpgemeenschap.

De eerste gemeente blijft ook volharden in het breken van het brood.
Ze zaten regelmatig bij elkaar aan tafel.
Vaak wordt bij het *breken van het brood* aan de viering van het avondmaal gedacht.
Maar het is in de eerste plaats gewoon met elkaar eten.
En dat wordt het breken van het brood genoemd naar de gewoonte dat de gastheer als eerste een groot brood van de tafel nam, dat brak en het dan aan zijn disgenoten uitdeelde.
Tot een gezamenlijke maaltijd nodigen we in de regel die mensen uit die bij ons horen.
Of met wie we een bijzondere band hebben.
De eerste christenen voelden zich zo met elkaar verwant en bevriend, dat ze dagelijks met elkaar aan tafel gingen.
En bij deze gezamenlijke maaltijden vierde men meteen ook het avondmaal.
Het leven van alledag en het leven in geloofsgemeenschap vloeide in elkaar over.
De aandrang om de meest innige gemeenschap met Christus en met elkaar te beleven was enorm groot.

Ik denk aan een bijbels woord, dat we allemaal kennen.
Philadelphia.
Weet iemand van u wat dat betekent?
Broederliefde.
Paulus schrijft aan de gemeente van Thessalonica:

Over de philadelphia hoeven wij u niets te schrijven, want u hebt zelf van God geleerd hoe u in liefde met

elkaar moet omgaan...

De christenen van Thessalonica en die van Jeruzalem hadden van God zelf geleerd hoe ze in liefde met elkaar moesten omgaan.

Ze waren broers en zussen van elkaar geworden.

Ze deelden hun geloof.

Ze deelden hun bezit.

Ze deelden het brood met elkaar.

De sociale gemeenschap en de godsdienstige gemeenschap vloeide in elkaar over.

Samen eten werd ook samen het avondmaal vieren.

Bij ons is dat losgekoppeld.

Eten doen we thuis.

Het avondmaal vieren doen we in de kerk.

Is dat alleen maar een kwestie van verschil van plaats?

Of is dat ook typerend voor onze betrokkenheid op elkaar?

Hoezeer zijn we bij de viering van het avondmaal eigenlijk op elkaar betrokken?

Is dat nog echt een tafelgemeenschap?

Of lijkt het meer op een cafetariagebeuren: ieder eet en drinkt slechts voor zichzelf?

Dat is weer zo'n vraag waar het verhaal van Lucas ons over laat nadenken.

Tenslotte de vierde pijler van het leven van de eerste gemeente.

Men toonde ook een grote trouw in het samen bidden.

De gemeente leeft van het gebed.

Niet als laatste hulp bij ongelukken.

Niet als noodgreep als verder niets meer helpen kan.

Nee, gebed is altijd het eerste.

Want ons leven als gemeenschap is niet het gevolg van onze inspanningen.

Maar het is het resultaat van Gods Geest die onder ons en in ons werkt.

Daarom openen wij ons voor Hem in het gebed.

Zonder Gods hulp kunnen we echt niets.

De machten van deze wereld, de tegenkrachten in ons eigen hart – ze zijn als lood aan onze voeten.

Ze remmen en ze stremmen de beweging naar voren, naar de verwerkelijking van het Koninkrijk van God.

In gebed leggen onze zorgen, onze vreugde en ons verdriet, in de handen van God.

In een kerk waar veel gebeden wordt, wordt ook veel van God verwacht.

En God laat zich bidden.

Want waar in de Naam van Christus wordt gebeden door twee of drie, daar komt Hij in beweging en doet Hij grote dingen.

Vaak nog boven bidden en verwachten.

Ik kijk nog even weer naar die foto van die stadswoestijn.

En midden tussen die imposante gebouwen dat kleine kerkje.

Het lijkt zo weinig betekend, weggedoken tussen al die hoge gebouwen.

Een typerend beeld voor de kerk in onze dagen.

Maar de Heer van de kerk heeft beloofd met ons te zijn.

In geloofsgemeenschap met Hem zijn we machtig.

We hebben het onderwijs van de apostelen vanmorgen opnieuw gehoord.
Hebben we het ook echt gehóórd?

Dat zal blijken uit onze trouw.
Onze trouw aan de leergemeenschap.
Onze trouw aan de hulpgemeenschap.
Onze trouw aan de tafelgemeenschap.
Onze trouw aan de gebedsgemeenschap.

De kerk is meer dan een groep losse gelovigen die ieder voor zich geloven.
Ze is een hechte gemeenschap van hen die het leven met elkaar delen.
Wat is voor u de praktische consequentie uit dit onderwijs van de apostelen?
Met die vraag wil ik vanmorgen van hier laten gaan.
Laat er bij ons allen veel gebed mogen zijn om op die vraag het goede antwoord te geven.
08-01-2006

AMEN.